

UMOWA NR ...../GDOŚ/2017

W dniu ..... roku w Warszawie, pomiędzy:

Skarbem Państwa - Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska – Panem Krzysztofem Lissowskim z siedzibą w Warszawie, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa, NIP: 7010151052, REGON: 141628410, w imieniu którego działa Pan Marek Kajs - Zastępca Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na podstawie pełnomocnictwa z dnia 7 października 2016 r.,

zwanym dalej: „**Zamawiającym**”

a

Panią/Panem ....., zamieszkałą/ym w .....,
legitymującą/y się dowodem osobistym seria i nr: .....,
PESEL: .....,

lub

firmą ....., z siedzibą w ....., wpisaną do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego dla ....., pod numerem KRS: .....,
NIP: ....., REGON: ....., reprezentowaną przez Panią/Pana .....,

zwaną/nym w dalszej części: „**Wykonawcą**”

- dalej łącznie zwani: „**Stronami**”,

została zawarta umowa o następującej treści (zwana dalej: „**Umową**”):

§ 1.

1. Przedmiotem Umowy jest świadczenie przez Wykonawcę na rzecz Zamawiającego usługi w zakresie prowadzenia monitoringu w trakcie realizacji projektu LIFE15 GIE/PL/000758 pn. *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody* (zwanego dalej: „**Monitoringiem**”) w roku 2017 (Etap I).
2. Wykonawca zobowiązuje się wykonać Monitoring zgodnie z Umową, Szczegółowym Opiszem Przedmiotu Zamówienia (zwanym dalej: „**SOPZ**”) stanowiącym Załącznik Nr 1 do Umowy oraz ofertą Wykonawcy z dnia ..... (kopia formularza ofertowego stanowi Załącznik Nr 2 do Umowy).
3. Umowa jest finansowana w ramach projektu LIFE15 GIE/PL/000758 pn. *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody* (zwanego dalej: „**Projektem**”), finansowanego ze środków Komisji Europejskiej w ramach Programu LIFE oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

§ 2.

1. W ramach Monitoringu, Wykonawca zobowiązuje się do wykonywania w szczególności następujących zadań:
  - a) bieżący monitoring realizacji działań wdrożeniowych Projektu w roku 2017, tj. monitoring zadań, o których mowa w ust. 3.3 pkt 1 i 2 SOPZ;
  - b) bieżąca ewaluacja Projektu, zgodnie z celami Projektu, o których mowa w ust. 3.1 SOPZ;

- c) przygotowanie produktów Monitoringu, o których mowa w ust. 5 SOPZ, w tym Procedury Monitoringu, o której mowa w ust. 5.1 SOPZ, opisującej wszystkie zadania, o których mowa w ust. 3.3 pkt 1-9 SOPZ;
  - d) wsparcie Zespołu Projektu we współpracy z podmiotami zewnętrznymi – wykonawcami realizującymi działania projektu.
2. Szczegółowy zakres zadań Wykonawcy został opisany w SOPZ oraz w ofercie Wykonawcy.
  3. Produkty Monitoringu, tj. procedura Monitoringu, comiesięczny raport z Monitoringu, podsumowanie z Monitoringu zostały opisane w ust. 5.1-5.3 SOPZ.
  4. Wykonawca zobowiązuje się do realizacji Monitoringu zgodnie z zaakceptowanym przez Zamawiającego ramowym harmonogramem realizacji Monitoringu oraz na podstawie opracowanej przez Wykonawcę i zaakceptowanej przez Zamawiającego Procedury Monitoringu, o której mowa w ust. 5.1 SOPZ, przy wykorzystaniu narzędzi i zasobów, o których mowa w ust. 4.2 SOPZ.

§ 3.

1. Wykonawca oświadcza, iż dysponuje wykwalifikowaną kadrą, wiedzą i doświadczeniem, niezbędnymi do należytego wykonania Umowy oraz, że nie istnieją żadne przeszkody prawne i faktyczne uniemożliwiające mu jej wykonanie.
2. Wykonawca zobowiązuje się do realizacji Monitoringu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa na najwyższym, profesjonalnym poziomie, zapewniając jakość i rzetelność jego wykonania oraz dbając przy tym o interesy Zamawiającego.
3. Wykonawca zobowiązuje się do działania zgodnego ze wskazówkami i wytycznymi Zamawiającego.
4. Zamawiający oświadcza, że informacje przez niego przekazywane są przeznaczone wyłącznie do użytku Wykonawcy w zakresie niezbędnym do realizacji Umowy.
5. Strony zobowiązują się - zarówno w trakcie realizacji Umowy, jak również przez czas nieoznaczony po jej zakończeniu lub rozwiązaniu - do nieujawniania osobom trzecim treści Umowy, a także wszelkich informacji, w których posiadanie wejdą w związku z zawarciem lub wykonaniem Umowy i zapewnienia im ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem, udostępnieniem, utratą, chyba, że stanowi to wykonanie obowiązku nałożonego ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764 oraz z 2017 r. poz. 933) lub ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922), zwaną dalej: „ustawą odo”.
6. W przypadku zakończenia obowiązywania Umowy, Wykonawca jest zobowiązany przekazać Zamawiającemu oryginały dokumentacji otrzymane od Zamawiającego oraz wszystkie inne materiały powstałe w trakcie realizacji Umowy w terminie 7 dni kalendarzowych od dnia zakończenia obowiązywania Umowy.
7. Wykonawca oświadcza, iż wszystkie osoby, przy udziale których będzie wykonywał Umowę, w tym również osoby trzecie, będą posiadały wszelkie kwalifikacje, uprawnienia i doświadczenie wymagane przez Zamawiającego dla prawidłowego i kompletnego wykonania Umowy oraz, że będą one zatrudnione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
8. Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za wykonanie Umowy, w tym również za zapewnienie personelu do jej realizacji na każdym etapie.
9. Zamawiający zastrzega sobie prawo do kontroli sposobu realizacji Umowy na każdym jego etapie. Na każde żądanie Zamawiającego, Wykonawca jest zobowiązany w terminie

wskazany przez Zamawiającego udostępnić lub wydać wszelkie dokumenty związane z wykonywaniem Umowy.

§ 4.

1. Wykonawca zobowiązuje się zrealizować przedmiot Umowy **w terminie od dnia zawarcia Umowy do dnia 4 grudnia 2017 r. lub do wyczerpania liczby roboczogodzin, o której mowa w ust. 2.**
2. Na wykonanie przedmiotu Umowy Zamawiający przewiduje maksymalnie 540 roboczogodzin.
3. Jako roboczogodzinę należy rozumieć realizowanie przedmiotu Umowy przez jedną godzinę zegarową, tj. 60 minut.
4. Wykonawca zobowiązuje się do realizacji przedmiotu Umowy w wymiarze co najmniej 30 roboczogodzin w każdym miesiącu kalendarzowym obowiązywania Umowy, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Zamawiający zastrzega sobie możliwość nieosiągnięcia przez Wykonawcę liczby godzin w danym miesiącu kalendarzowym, o której mowa w ust. 4, w grudniu 2017 r. oraz w pierwszym miesiącu obowiązywania Umowy lub w sytuacji, gdy limit roboczogodzin, o którym mowa w ust. 2, zostanie wyczerpany.
6. Wykonawca ustala z Zamawiającym planowaną liczbę roboczogodzin realizacji przedmiotu Umowy w danym miesiącu kalendarzowym w sposób, o którym mowa w ust. 6.2 pkt 3 SOPZ.

§ 5.

1. Zamawiający zleca Wykonawcy do realizacji zadania, o których mowa w § 2 ust. 1 Umowy, w szczególności w formie elektronicznej (e-mail).
2. Umowa, w zależności od potrzeb Zamawiającego i okoliczności sprawy, będzie wykonywana w siedzibie Zamawiającego, bądź też w innym miejscu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, ustalonym przez Strony, gdzie będą realizowane działania wdrożeniowe w Projekcie, zgodnie z ust. 6.1 SOPZ. Wykonawca jest obowiązany do osobistego stawiennictwa w siedzibie Zamawiającego lub w innym miejscu na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku, gdy zadania, o których mowa w § 2 ust. 1 Umowy, nie mogą być wykonane za pomocą środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość (telefon, faks, e-mail).
3. Wykonawca będzie stosować się do wytycznych Zamawiającego dotyczących formy przedstawienia wykonania zleconych zadań, o których mowa w § 2 ust. 1 Umowy.

§ 6.

1. Łączna suma roboczogodzin świadczenia Monitoringu **nie przekroczy maksymalnej liczby 540 roboczogodzin**, a łączna kwota wynagrodzenia należnego Wykonawcy nie przekroczy maksymalnej **kwoty brutto** ..... **złotych** (słownie złotych brutto:.....00/100), **kwoty netto** ..... **złotych**.
2. Za realizację przedmiotu Umowy, Wykonawcy przysługuje wynagrodzenie w kwocie ..... **złotych brutto** (słownie złotych brutto: ..... 00/100), **kwoty netto** ..... **za każdą roboczogodzinę pracy** Wykonawcy poświęconą bezpośrednio na świadczenie Monitoringu na rzecz Zamawiającego.
3. Wynagrodzenie brutto, o którym mowa w ust. 2, pokrywa wszelkie koszty, jakie poniesie Wykonawca w związku z wykonaniem Umowy, w tym wszystkie opłaty i podatki,

w szczególności podatek VAT – dotyczy Wykonawców będących płatnikiem podatku VAT. Wykonawcy nie przysługuje zwrot kosztów związanych z osobistym stawiennictwem w siedzibie Zamawiającego, ani w innym miejscu wskazanym przez Zamawiającego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Wynagrodzenie brutto, o którym mowa w ust. 2, obejmuje także koszty, o których mowa w zdaniu drugim.

4. Wynagrodzenie brutto, o którym mowa w ust. 2, jest płatne z dołu po zakończeniu każdego miesiąca kalendarzowego w terminie do 30 dni kalendarzowych od dnia doręczenia Zamawiającemu każdej/go z prawidłowo wystawionych faktur VAT/rachunków i stanowi iloczyn liczby roboczogodzin poświęconych na wykonanie przedmiotu Umowy i wartości wynagrodzenia brutto za roboczogodzinę, o którym mowa w ust. 2, w danym miesiącu kalendarzowym.
5. Wykonawca zobowiązuje się do bieżącego raportowania Zamawiającemu czasu poświęconego na świadczenie Monitoringu zgodnie z wymaganiami Zamawiającego.
6. Bieżące raportowanie, o którym mowa w ust. 5, będzie polegać na składaniu Zamawiającemu w formie elektronicznej (e-mail) w terminie do 3 dni roboczych od zakończenia każdego miesiąca kalendarzowego (lub innego okresu rozliczeniowego, gdy takie żądanie zgłosi Zamawiający) comiesięcznego raportu z Monitoringu, o którym mowa w ust. 5.2 SOPZ, oraz zestawienia liczby roboczogodzin obejmującego:
  - 1) szczegółową listę zadań, o których mowa w § 2 ust. 1 Umowy, wykonanych na rzecz Zamawiającego w danym miesiącu kalendarzowym (lub w trakcie innego okresu rozliczeniowego, gdy takie żądanie zgłosi Zamawiający);
  - 2) czas poświęcony na wykonanie każdego z zadań, o których mowa w § 2 ust. 1 Umowy;
  - 3) łączną kwotę wynagrodzenia brutto należnego Wykonawcy za zadania, o których mowa w § 2 ust. 1 Umowy, wykonane w miesiącu kalendarzowym (lub w trakcie innego okresu rozliczeniowego, gdy takie żądanie zgłosi Zamawiający), którego dotyczy zestawienie liczby roboczogodzin.
7. Szczegółowe zasady raportowania oraz wykonania zestawienia liczby roboczogodzin, Strony ustalą w trybie roboczym.
8. W terminie do 3 dni roboczych od przedstawienia przez Wykonawcę comiesięcznego raportu z Monitoringu oraz zestawienia liczby roboczogodzin, o których mowa w ust. 6, Zamawiający ma prawo przedstawić Wykonawcy w formie elektronicznej (e-mail) zastrzeżenia do comiesięcznego raportu z Monitoringu oraz zestawienia liczby roboczogodzin. W przypadku podsumowania z Monitoringu, o którym mowa w ust. 5.3 SOPZ, Zamawiający ma prawo przedstawić Wykonawcy w formie elektronicznej (e-mail) zastrzeżenia w terminie do 5 dni roboczych. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń przez Zamawiającego, Wykonawca jest zobowiązany przedstawić do ponownej oceny uzupełniony/poprawiony comiesięczny raport z Monitoringu i/lub zestawienie liczby roboczogodzin w terminie do 2 dni roboczych od dnia ich otrzymania.
9. Zamawiający zastrzega, że podstawą akceptacji zestawienia liczby roboczogodzin za dany miesiąc kalendarzowy jest wcześniejsza akceptacja przez Zamawiającego comiesięcznego raportu z Monitoringu z danego miesiąca kalendarzowego.
10. Brak zastrzeżeń do comiesięcznego raportu z Monitoringu oraz zestawienia liczby roboczogodzin przez Zamawiającego w terminie, o którym mowa ust. 8, oznacza akceptację zestawienia liczby roboczogodzin przez Zamawiającego i stanowi podstawę do sporządzenia częściowego protokołu zdawczo-odbiorczego, o którym mowa w ust. 11.

11. Podstawę wystawienia rachunku/faktury VAT stanowi każdorazowo podpisany przez Strony częściowy protokół zdawczo-odbiorczy, którego wzór stanowi Załącznik Nr 3 do Umowy. Wzór ostatniego częściowego protokołu zdawczo-odbiorczego (za pracę wykonaną w grudniu 2017 r.), tj. końcowy protokół zdawczo-odbiorczy stanowi Załącznik Nr 4 do Umowy.
12. Zapłata wynagrodzenia brutto, o którym mowa w ust. 2, nastąpi na rachunek bankowy wskazany przez Wykonawcę na rachunku/fakturze VAT, przy czym za dzień zapłaty wynagrodzenia brutto uznaje się dzień obciążenia rachunku bankowego Zamawiającego.
13. Fakturę VAT/rachunek należy wystawić i doręczyć na adres: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa, NIP: 7010151052, REGON: 141628410.
14. Opis faktury VAT/rachunku (w tytule lub w uwagach) powinien zawierać:
  - 1) przedmiot Umowy wraz z numerem Umowy, ze wskazaniem miesiąca realizacji przedmiotu Umowy;
  - 2) informację - Realizacja zadania w ramach projektu nr LIFE15 GIE/PL/000758 pn. *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody*.

§ 7.

1. Wykonawca oświadcza, że do wszystkich materiałów powstałych wskutek wykonywania Umowy, przysługiwać mu będą autorskie prawa majątkowe wynikające z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 880 i 1089) oraz, że wykonując Umowę nie naruszy praw osób trzecich, w tym autorskich praw majątkowych osób trzecich, praw do znaków handlowych, towarowych, patentów, rozwiązań konstrukcyjnych oraz innych praw chronionych oraz, że przedmiot Umowy zostanie przekazany Zamawiającemu w stanie wolnym od obciążeń prawami tych osób.
2. Strony zgodnie ustalają, że autorskie prawa majątkowe do wszystkich utworów, powstałych wskutek wykonywania Umowy, a także autorskie prawa majątkowe do utworów stanowiących samodzielne części innych utworów – stworzonych przez Wykonawcę w wyniku wykonywania obowiązków określonych w Umowie – nabywa Zamawiający bez ograniczenia czasowego, terytorialnego i liczby egzemplarzy, z chwilą przekazania utworów Zamawiającemu, na następujących polach eksploatacji:
  - 1) utrwalanie utworu w dowolnie wybranej przez Zamawiającego formie i w dowolny sposób;
  - 2) zwielokrotnianie (także w sieci Internet), w tym na każdym nośniku audiowizualnym, dysku komputerowym oraz wszystkich typach nośników przeznaczonych do zapisu cyfrowego;
  - 3) wypożyczanie, najem, dzierżawa utworu lub wymiana nośników, na których utwór utrwalono, wykorzystanie na stronach internetowych i w utworach multimedialnych;
  - 4) wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową;
  - 5) wprowadzanie utworu do obrotu (także w sieci Internet);
  - 6) publiczne rozpowszechnianie utworu (także w sieci Internet);

- 7) publiczne wykonywanie, wystawianie, wyświetlanie, odtwarzanie oraz nadawanie i reemitowanie utworu, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym;
  - 8) tłumaczenia, przystosowywania, zmiany układu lub jakiegokolwiek inne zmiany w utworze, modyfikowanie utworu, tworzenie w oparciu o utwór innych utworów;
  - 9) wprowadzanie utworu do pamięci komputera.
3. Zamawiający jest wolny w wyznaczaniu terminu rozpowszechnienia utworów. Nierozpowszechnianie utworów w wyznaczonym przez Zamawiającego terminie nie powoduje powrotu praw, o których mowa w ust. 2, oraz własności przedmiotu, na którym utwory utrwalono.
  4. Wykonawca zobowiązuje się w stosunku do Zamawiającego do niewykonywania, przez czas nieoznaczony autorskich praw osobistych przysługujących mu do utworu, co do których autorskie prawa majątkowe przysługują Zamawiającemu. W szczególności, Wykonawca zobowiązuje się w stosunku do Zamawiającego do niewykonywania:
    - 1) prawa do autorstwa utworu;
    - 2) prawa do udostępnienia utworu anonimowo;
    - 3) prawa do nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystywania;
    - 4) prawa do decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności;
    - 5) prawa do nadzoru nad sposobem korzystania z utworu.
  5. Wykonawca zezwala na wykonywanie przez Zamawiającego przez czas nieoznaczony w jego imieniu autorskich praw osobistych.
  6. Nabycie praw, o których mowa w ust. 2, obejmuje nabycie prawa do wykonywania praw zależnych przez Zamawiającego, zezwalania na wykonywanie zależnych praw autorskich oraz nabycie prawa własności nośników, na których utwór utrwalono.
  7. Wynagrodzenie brutto, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy, obejmuje wynagrodzenie z tytułu przeniesienia autorskich praw majątkowych do całości utworów lub ich części, praw zależnych, z tytułu ich eksploatacji na polach eksploatacji, o których mowa w ust. 2, oraz pozostałych uprawnień, o których mowa w niniejszym paragrafie.
  8. Zamawiający jako nabywca praw autorskich ma prawo do przeniesienia praw i obowiązków wynikających z przekazanych mu przez Wykonawcę praw na osoby trzecie. Dotyczy to całości, jak i części składowych utworów.

§ 8.

1. Wykonawca będzie na bieżąco przekazywał Zamawiającemu wszelką dokumentację związaną z realizacją Umowy, celem jej archiwizacji przez Zamawiającego, w sposób zapewniający dostępność, poufność i bezpieczeństwo. Zamawiający będzie miał prawo wglądu do dokumentacji Wykonawcy związanej z realizacją Umowy.
2. Na wszelkich materiałach powstałych w ramach realizacji Umowy, Wykonawca umieści informację: Realizacja projektu LIFE15 GIE/PL/000758 pn. *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody*, finansowanego ze środków Programu LIFE oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz umieści logotypy Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Programu LIFE oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3. Logotypy, o których mowa w ust. 2, Zamawiający przekaze Wykonawcy w terminie i na nośniku, o których mowa w ust. 3.5 SOPZ.

§ 9.

Zamawiający oświadcza, że jest administratorem danych osobowych przetwarzanych w zbiorze: „Uczestnicy projektu LIFE15 GIE/PL/000758 pn. *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody*” realizowanego w ramach projektu przez Departament Realizacji Projektów Środowiskowych w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska”, którzy wyrazili zgodę na przetwarzanie danych osobowych. Zbiory danych osobowych zostały zgłoszone do ogólnodostępnego rejestru zbiorów danych osobowych prowadzonego przez Administratora Bezpieczeństwa Informacji w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i umieszczone pod pozycją nr 32 w rejestrze zbiorów. Rejestr zbiorów dostępny jest na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: <http://bip.gdos.gov.pl/rejestr-zbiorow-danych-osobowych>.

§ 10.

1. Zamawiający, działając na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy odo, powierza Wykonawcy przetwarzanie danych osobowych zawartych w zbiorze, o którym mowa w § 9 Umowy, a Wykonawca powierzenie przetwarzania danych osobowych przyjmuje na warunkach określonych w Umowie.
2. Celem powierzenia przetwarzania danych osobowych jest realizowanie przez Wykonawcę zadań wynikających z Umowy.
3. Wykonawca nie może powierzyć przetwarzania danych osobowych, zawartych w zbiorze, o którym mowa w § 9 Umowy, w celu, o którym mowa w ust. 2, innym podmiotom. Jednocześnie, Zamawiający nie wyraża zgody na powierzenie przetwarzania danych osobowych zawartych w zbiorze, o którym mowa w § 9 Umowy, przez inne podmioty, w innym celu niż określony w ust. 2.
4. Wykonawca zobowiązuje się przetwarzać dane osobowe zawarte w zbiorze, o którym mowa w § 9 Umowy, w następującym zakresie: imię i nazwisko, nazwa szkoły i kierunki kształcenia, stanowisko służbowe, miejsce pracy, adres do korespondencji, numer telefonu i adres e-mail.

§ 11.

1. Wykonawca będzie przetwarzał powierzone na podstawie Umowy dane osobowe jedynie w celach niezbędnych do realizacji Umowy.
2. Wykonawca, w toku przetwarzania powierzonych danych osobowych jest zobowiązany do przestrzegania przepisów ustawy odo oraz przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych (Dz. U. poz. 1024), zwanego dalej: „rozporządzeniem”.
3. Wykonawca niezwłocznie po podpisaniu Umowy, przedłoży do wglądu Zamawiającemu własną dokumentację opisującą sposób przetwarzania danych osobowych.
4. Wykonawca niezwłocznie informuje Zamawiającego o:
  - 1) wszelkich przypadkach naruszenia tajemnicy danych osobowych lub o ich niewłaściwym użyciu;
  - 2) wszelkich czynnościach z własnym udziałem w sprawach dotyczących ochrony danych osobowych prowadzonych w szczególności przed Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych, urzędami państwowymi, policją lub przed sądem;

- 3) w przypadku wystąpienia okoliczności mogących skutkować odpowiedzialnością Zamawiającego za nieprzestrzeganie przepisów ustawy odo w zakresie przetwarzania powierzonych danych osobowych, Wykonawca zobowiązuje się podjąć niezwłocznie działania w celu usunięcia tych okoliczności oraz jest zobowiązany natychmiast zawiadomić o zaistniałym fakcie Zamawiającego.
5. Wykonawca uzyska od uczestników projektu LIFE15 GIE/PL/000758 pn. *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody*, korzystających z usług będących przedmiotem Umowy, oświadczenia o zgodzie na przetwarzanie ich danych osobowych w celu realizacji Umowy.

§ 12.

1. Wykonawca zobowiązuje się przed rozpoczęciem przetwarzania danych osobowych podjąć środki zabezpieczające, zapewniając ochronę przetwarzanych danych osobowych, o których mowa w art. 36-39 ustawy odo, w szczególności zobowiązuje się do:
  - 1) zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających ochronę przetwarzanych danych osobowych, a w szczególności zabezpieczenia danych przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabraniam przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy odo Umowy, oraz zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem;
  - 2) dopuszczenia do przetwarzania powierzonych danych osobowych wyłącznie osób posiadających wydane przez niego upoważnienie;
  - 3) zapewnienia kontroli nad prawidłowością przetwarzania powierzonych danych osobowych;
  - 4) prowadzenia ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania powierzonych danych osobowych, dochowania szczególnej staranności, aby osoby upoważnione do przetwarzania tych danych zachowały je w tajemnicy, również po zakończeniu realizacji Umowy, między innymi poprzez poinformowanie ich o prawnych konsekwencjach naruszenia poufności danych osobowych oraz odebranie oświadczeń o obowiązku zachowania w tajemnicy tych danych;
  - 5) prowadzenia dokumentacji opisującej sposób przetwarzania powierzonych danych osobowych oraz środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzania tych danych, w tym w szczególności Politykę Bezpieczeństwa Danych Osobowych oraz Instrukcję Zarządzania Systemem Informatycznym Służącym do Przetwarzania Danych Osobowych;
  - 6) przechowywania dokumentów dotyczących powierzonych do przetwarzania danych osobowych w specjalnie do tego przeznaczonych szafach zamykanych na zamek lub w zamykanych na zamek pomieszczeniach, niedostępnych dla osób nieupoważnionych do przetwarzania danych osobowych.
2. Zamawiającemu oraz osobom przez niego wyznaczonym przysługuje prawo kontroli sposobu przetwarzania przez Wykonawcę powierzonych danych osobowych poprzez oględziny miejsca przetwarzania powierzonych danych. Zamawiający jest uprawniony do kontrolowania Wykonawcy w zakresie przetwarzania powierzonych danych osobowych, co do zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami o ochronie danych osobowych oraz w zakresie wywiązywania się z obowiązków wynikających z Umowy.
3. Kontroli, o której mowa w ust. 2, Zamawiający może dokonywać w każdym czasie obowiązywania Umowy.

4. Wykonawca zobowiązuje się niezwłocznie zastosować zalecenia dotyczące poprawy jakości zabezpieczenia danych osobowych oraz sposobu ich przetwarzania, sformułowane w wyniku kontroli przeprowadzonej przez Zamawiającego.
5. W przypadku naruszenia przez Wykonawcę przepisów ustawy odo i rozporządzenia oraz niezastosowania się do zaleceń, o których mowa w ust. 4, Zamawiający może wypowiedzieć Umowę ze skutkiem natychmiastowym.

§ 13.

1. Za niewykonanie Umowy, Zamawiający żąda od Wykonawcy zapłaty kary umownej w wysokości 20% łącznego wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy.
2. Za nienależyte wykonanie któregokolwiek z zadań, o których mowa w § 2 ust. 1 Umowy, Zamawiający żąda od Wykonawcy zapłaty kary umownej w wysokości 10% łącznego wynagrodzenia brutto wskazanego za faktycznie przepracowane roboczogodziny w okresie rozliczeniowym, w którym wystąpiło nienależyte wykonanie usług.
3. W przypadku odstąpienia od Umowy przez Zamawiającego z przyczyn zależnych od Wykonawcy, Zamawiający żąda od Wykonawcy zapłaty kary umownej w wysokości 20% łącznego maksymalnego wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy.
4. W przypadku odstąpienia od Umowy przez Wykonawcę z przyczyn niezależnych od Zamawiającego, Zamawiający żąda od Wykonawcy zapłaty kary umownej w wysokości 20% łącznego maksymalnego wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy.
5. Kary umowne, o których mowa w ust. 1-4, są naliczane niezależnie i podlegają sumowaniu. Suma kar nałożonych na Wykonawcę nie może przekroczyć kwoty łącznego maksymalnego wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy.
6. Zamawiający ma prawo dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych określonych w przepisach Kodeksu cywilnego, niezależnie od roszczeń, o których mowa w ust. 1-5.

§ 14.

1. Wszelkie zmiany postanowień Umowy mogą nastąpić jedynie za zgodą obu Stron wyrażoną w formie pisemnej, pod rygorem nieważności, z zastrzeżeniem § 16 ust. 2 Umowy.
2. Na podstawie art. 144 ustawy Pzp, Zamawiający przewiduje możliwość dokonania istotnych zmian postanowień zawartej Umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru Wykonawcy, w następujących przypadkach:
  - 1) zmiany wysokości łącznego maksymalnego wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy, w sytuacji:
    - a) zmiany stawki podatku od towarów i usług (VAT),
    - b) zmiany wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie art. 2 ust. 3-5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847),
    - c) zmiany zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne
      - jeżeli będą one miały wpływ na koszty realizacji przedmiotu Umowy przez Wykonawcę. W takiej sytuacji łączne maksymalne wynagrodzenie brutto, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy, może ulec odpowiedniemu zmniejszeniu lub zwiększeniu;

- 2) zmiany osoby biorącej udział w realizacji Umowy w szczególnych w przypadkach losowych takich jak np. śmierć, długotrwała choroba uniemożliwiająca wykonanie Monitoringu lub z powodu uzasadnionej negatywnej oceny dokonanej przez przedstawiciela Zamawiającego podczas realizacji Umowy lub w przypadku, gdy termin wykonania Monitoringu ulegnie zmianie na warunkach określonych w ust. 12 i w nowym terminie Wykonawca nie będzie miał możliwości zrealizowania Monitoringu za pomocą osoby wskazanej w ofercie Wykonawcy;
  - 3) zmiany zakresu Monitoringu lub wyrażenie przez Zamawiającego zgody na realizację Monitoringu w sposób odmienny niż określony w SOPZ. Zmiana musi być uzasadniona przez Wykonawcę pod kątem celów Projektu na piśmie i zaakceptowana przez Zamawiającego;
  - 4) zmiany terminu, o którym mowa w § 4 ust. 1 Umowy.
3. Zmiana wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy w przypadku zaistnienia sytuacji, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a, będzie odnosić się wyłącznie do niezrealizowanej części przedmiotu Umowy, zgodnie z terminami określonymi w Umowie, po dniu wejścia w życie przepisów zmieniających stawkę podatku od towarów i usług (VAT) oraz wyłącznie do części realizacji przedmiotu Umowy, do której zastosowanie znajdzie zmiana tej stawki.
  4. W przypadku zmiany, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a, wartość wynagrodzenia netto nie zmieni się, a wartość wynagrodzenia brutto zostanie wyliczona na podstawie nowych przepisów.
  5. Zmiana wysokości wynagrodzenia w przypadku zaistnienia przesłanki, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b i c, będzie obejmować wyłącznie część wynagrodzenia należnego Wykonawcy, w odniesieniu do której nastąpiła zmiana wysokości kosztów wykonania Umowy przez Wykonawcę w związku z wejściem w życie przepisów odpowiednio zmieniających wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę lub dokonujących zmian w zakresie zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu lub w zakresie wysokości stawki składki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne.
  6. W przypadku zmiany, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b, wynagrodzenie Wykonawcy ulegnie zmianie o kwotę odpowiadającą wzrostowi kosztu Wykonawcy w związku ze zwiększeniem wysokości wynagrodzeń pracowników Wykonawcy realizujących przedmiot Umowy do wysokości aktualnie obowiązującego minimalnego wynagrodzenia za pracę, z uwzględnieniem wszystkich obciążeń publicznych od kwoty wzrostu minimalnego wynagrodzenia. Kwota odpowiadająca wzrostowi kosztu Wykonawcy będzie odnosić się wyłącznie do części wynagrodzenia pracowników Wykonawcy realizujących przedmiot Umowy, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, odpowiadającej zakresowi, w jakim wykonują oni prace bezpośrednio związane z realizacją przedmiotu Umowy.
  7. W przypadku zmiany, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. c, wynagrodzenie Wykonawcy ulegnie zmianie o kwotę odpowiadającą zmianie kosztu Wykonawcy ponoszonego w związku z wypłatą wynagrodzenia pracownikom Wykonawcy realizujących przedmiot Umowy. Kwota odpowiadająca zmianie kosztu Wykonawcy będzie odnosić się wyłącznie do części wynagrodzenia pracowników Wykonawcy realizujących przedmiot Umowy, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, odpowiadającej zakresowi, w jakim wykonują oni prace bezpośrednio związane z realizacją przedmiotu Umowy.
  8. W celu zawarcia aneksu do Umowy, każda ze Stron może wystąpić do drugiej Strony Umowy z wnioskiem o dokonanie zmiany wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy, wraz z uzasadnieniem zawierającym zwłaszcza szczegółowe wyliczenie

całkowitej kwoty, o jaką kwotę wynagrodzenie Wykonawcy powinno ulec zmianie, oraz wskazaniem daty, od której nastąpiła, bądź nastąpi, zmiana wysokości kosztów wykonania Umowy uzasadniająca zmianę wysokości wynagrodzenia należnego Wykonawcy.

9. W przypadku zmian, o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. b i c, niezależnie od Strony występującej z wnioskiem o zmianę, Wykonawca jest zobowiązany załączyć wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 8 dokumenty, z których będzie wynikać, w jakim zakresie zmiany te mają wpływ na koszty realizacji przedmiotu Umowy, w szczególności:
  - 1) pisemne zestawienie wynagrodzeń (zarówno przed jak i po zmianie) pracowników Wykonawcy realizujących przedmiot Umowy, wraz z określeniem zakresu, w jakim wykonują oni prace bezpośrednio związane z realizacją przedmiotu Umowy oraz części wynagrodzenia odpowiadającej temu zakresowi – w przypadku zmiany, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b;
  - 2) pisemne zestawienie wynagrodzeń (zarówno przed jak i po zmianie) pracowników Wykonawcy realizujących przedmiot Umowy, wraz z kwotami składek uiszczanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych/Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w części finansowanej przez Wykonawcę, z określeniem zakresu, w jakim wykonują oni prace bezpośrednio związane z realizacją przedmiotu Umowy oraz części wynagrodzenia odpowiadającej temu zakresowi – w przypadku zmiany, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c.
10. Zmiana, o której mowa w ust. 2 pkt 2, jest możliwa przy spełnieniu łącznie następujących przesłanek:
  - 1) jest dopuszczalna pod warunkiem zastąpienia inną osobą o co najmniej takich samych kwalifikacjach i doświadczeniu, jakich wymagał Zamawiający w rozdziale VII SIWZ oraz, jakie Wykonawca wykazał w ust. 9 formularza ofertowego wobec osoby zastępowanej, co Wykonawca jest zobowiązany wykazać;
  - 2) zmiana osoby, o której mowa w pkt 1, musi być uzasadniona przez Wykonawcę na piśmie i zaakceptowana przez Zamawiającego. W przypadku konieczności zmiany osoby biorącej udział w realizacji Monitoringu, Wykonawca powinien przedłożyć Zamawiającemu propozycję zmiany osoby w terminie do 2 dni roboczych od powzięcia informacji o okolicznościach powodujących zmianę osoby. Zamawiający pisemnie zaakceptuje lub zgłosi uwagi do propozycji Wykonawcy w terminie do 5 dni roboczych od dnia otrzymania pisemnego wniosku Wykonawcy.
11. Zmiana, o której mowa w ust. 2 pkt 3, jest możliwa w następujących przypadkach:
  - 1) gdy wystąpi, uzasadnione pod kątem celów Monitoringu, zwiększenie zakresu informacji cennych z punktu widzenia wyniku Monitoringu oraz konieczność wprowadzenia zmian w zakresie ilości zadań wskazanych w § 2 ust. 1 Umowy;
  - 2) zmiana, o której mowa w pkt 1, musi być uzasadniona przez Wykonawcę na piśmie i zaakceptowana przez Zamawiającego.
12. Zmiana, o której mowa w ust. 2 pkt 4, jest możliwa w następujących przypadkach:
  - 1) gdy wystąpi przesłanka określona w ust. 11 pkt 1 lub 2 i zakres zmienionych zadań lub odmienny sposób realizacji Monitoringu nie będzie możliwy do realizacji w pierwotnym terminie;
  - 2) jeśli wykonanie Monitoringu zgodnie z Umową stanie się niemożliwe z przyczyn niezależnych od Stron, w szczególności związanych z dostępnością grup docelowych

Monitoringu i powodujących, że w terminie pierwotnym nie zostaną osiągnięte cele Monitoringu.

- 3) w sytuacji określonej w pkt 1 i 2 terminy zostaną wydłużone maksymalnie o 30 dni kalendarzowych w stosunku do terminu wskazanego w § 4 ust. 1 Umowy, z zastrzeżeniem, że zmiana końcowego terminu realizacji Umowy musi być zaakceptowana przez Zamawiającego.
13. Zmiany, o których mowach w ust. 2 pkt 2-4, nie spowodują zmiany wysokości wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy.

§ 15.

1. Zamawiający ma prawo odstąpić od Umowy w trybie natychmiastowym oraz żądać od Wykonawcy zapłaty kary umownej w wysokości, o której mowa w § 13 ust. 3 Umowy, w następujących przypadkach:
  - 1) Wykonawca dwukrotnie nie uwzględni tej samej uwagi Zamawiającego dotyczącej realizacji Umowy, zgłoszonej do Wykonawcy na piśmie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej;
  - 2) produkty Monitoringu, o których mowa w § 2 ust. 3 Umowy, nie zostaną przedstawione do akceptacji Zamawiającego w terminach określonych w ust. 5.1-5.3 SOPZ z winy leżącej po stronie Wykonawcy;
  - 3) Umowa jest realizowana przez osobę niezaakceptowaną przez Zamawiającego, zgodnie z procedurą, o której mowa w § 14 ust. 2 pkt 2 Umowy;
  - 4) Wykonawca realizuje Monitoring niezgodnie z Umową, narusza inne postanowienia Umowy i pomimo pisemnego wezwania ze strony Zamawiającego, określającego zakres oraz termin usunięcia stwierdzonych naruszeń, nadal nie wykonuje Umowy zgodnie z jej postanowieniami lub w rażący sposób zaniedbuje lub narusza postanowienia Umowy;
  - 5) w wyniku wszczętego postępowania egzekucyjnego nastąpiło zajęcie majątku Wykonawcy lub znacznej jego części lub nastąpiło ogłoszenie upadłości Wykonawcy, o czym Wykonawca zobowiązuje się powiadomić Zamawiającego następnego dnia po ogłoszeniu upadłości Wykonawcy;
  - 6) Wykonawca przystąpił do likwidacji swojej firmy, z wyjątkiem likwidacji przeprowadzanej w celu przekształcenia lub restrukturyzacji.
2. W razie wystąpienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie Umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia Umowy, Zamawiający może odstąpić od Umowy w terminie 30 dni kalendarzowych od powzięcia wiadomości o tych okolicznościach.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 oraz 2, Wykonawca może żądać jedynie wynagrodzenia należnego mu z tytułu wykonania części Umowy do dnia odstąpienia.
4. Oświadczenie o odstąpieniu od Umowy wywiera skutki, o ile zostało złożone w formie pisemnej.
5. Zamawiający nie odpowiada za szkody wyrządzone przez Wykonawcę osobom trzecim.

§ 16.

1. Do bieżących kontaktów związanych z realizacją Umowy oraz do podpisywania comiesięcznych raportów z Monitoringu, o których mowa w § 6 ust. 6 Umowy, Strony wyznaczają następujące osoby:

- 1) ze strony Zamawiającego:
  - a) Panią....., tel.: ....., adres e-mail: .....,
  - b) Panią....., tel.: ....., adres e-mail: ..... - w przypadku nieobecności osoby, o której mowa w lit. a;
- 2) ze strony Wykonawcy: Panią/Pana ....., tel....., adres e-mail: .....
2. Zmiana przedstawicieli Stron, o których mowa w ust. 1, numerów telefonów i adresów e-mail następuje poprzez pisemne powiadomienie drugiej Strony Umowy i nie stanowi zmiany Umowy.
3. Ze strony Zamawiającego uprawnionymi do podejmowania ustaleń dotyczących odbioru przedmiotu Umowy, zgłaszania uwag i podpisania poszczególnych Częściowych protokołów zdawczo-odbiorczych oraz Końcowego protokołu zdawczo-odbiorczego, o których mowa w § 6 ust. 10 i 11 Umowy, jest Komisja Odbioru powołana przez Zamawiającego.
4. W trakcie wykonywania przedmiotu Umowy przekazywanie uwag, informacji lub dokumentów niezbędnych do jego realizacji, będzie odbywało się za pośrednictwem przedstawicieli Stron, o których mowa w ust. 1, telefonicznie, drogą pocztową lub pocztą kurierską, a także pocztą elektroniczną, z wykorzystaniem danych kontaktowych wskazanych w ust. 1.
5. Adresami do korespondencji są adresy wskazane w komparycji Umowy.
6. Zmiana adresów do korespondencji nie stanowi zmiany Umowy i wymaga jedynie pisemnego powiadomienia drugiej Strony Umowy.
7. W przypadku niepowiadomienia drugiej Strony Umowy o zmianie adresu do korespondencji, doręczenie korespondencji na dotychczasowy adres uznaje się za skuteczne.

§ 17.

1. W sprawach nieuregulowanych Umową, stosuje się odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego, rozporządzenia, ustawy, o której mowa w § 3 ust. 5 i § 7 ust. 1 Umowy oraz ustawy odo.
2. Wszelkie spory powstałe w związku z realizacją Umowy, będą rozstrzygane polubownie w drodze negocjacji.
3. Po bezskutecznym upływie 14 dni kalendarzowych od złożenia przez Stronę wniosku o polubowne rozstrzygnięcie sporu drugiej Stronie, spory wynikłe w związku albo na podstawie Umowy, będą rozstrzygane przez sąd powszechny właściwy miejscowo dla siedziby Zamawiającego.

§ 18.

Umowa została sporządzona w trzech jednobrzmiących egzemplarzach - dwóch dla Zamawiającego i jednym dla Wykonawcy.

ZAMAWIAJĄCY

WYKONAWCA

.....

Załączniki:

- 1) Załącznik Nr 1 – Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia;
- 2) Załącznik Nr 2 – Kopia Formularza ofertowego Wykonawcy;
- 3) Załącznik Nr 3 – Wzór częściowego protokołu zdawczo-odbiorczego;
- 4) Załącznik Nr 4 – Wzór końcowego protokołu zdawczo-odbiorczego.

CZĘŚCIOWY PROTOKÓŁ ZDAWCZO-ODBIORCZY

sporządzony w dniu ..... 2017 r.

dotyczy: Umowy Nr ...../GDOŚ/2017 zawartej w dniu ..... 2017 r.

Wykonawca: .....

Przedmiot Umowy: świadczenie przez Wykonawcę na rzecz Zamawiającego usługi w zakresie prowadzenia monitoringu w trakcie realizacji projektu LIFE15 GIE/PL/000758 pn. *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody w roku 2017 (Etap I)*.

Częściowy protokół zdawczo-odbiorczy za miesiąc realizacji Umowy: .....

Uwagi: .....

W czynnościach odbioru udział wzięli:

Przedstawiciel Zamawiającego – .....

Przedstawiciel Wykonawcy – .....

Ustalenia dotyczące częściowej realizacji Umowy:

- 1) przedmiot Umowy został/nie został¹⁾ w miesiącu.....wykonany zgodnie z Umową i przyjęty bez zastrzeżeń/stwierdzono następujące uchybienia¹⁾: .....
- 2) zgodnie z Umową, wynagrodzenie brutto za realizację przedmiotu Umowy w miesiącu..... wynosi ..... zł brutto (słownie złotych brutto: ..... 00/100).

Na tym częściowy protokół zdawczo-odbiorczy zakończono i podpisano.

Przedstawiciel Zamawiającego

Przedstawiciel Wykonawcy

.....

.....

¹⁾ niepotrzebne skreślić

KOŃCOWY PROTOKÓŁ ZDAWCZO-ODBIORCZY

sporządzony w dniu ..... 2017 r.

dotyczy: Umowy Nr ...../GDOŚ/2017 zawartej w dniu ..... 2017 r.

Wykonawca: .....

Przedmiot Umowy: świadczenie przez Wykonawcę na rzecz Zamawiającego usługi w zakresie prowadzenia monitoringu w trakcie realizacji projektu LIFE15 GIE/PL/000758 pn. *Masz prawo do skutecznej ochrony przyrody w roku 2017 (Etap I)*.

Końcowy protokół zdawczo-odbiorczy za rok realizacji Umowy: .....

Uwagi: .....

W czynnościach odbioru udział wzięli:

Przedstawiciel Zamawiającego – .....

Przedstawiciel Wykonawcy – .....

Ustalenia dotyczące częściowej realizacji Umowy:

- 1) przedmiot Umowy został/nie został^{*)} w roku.....wykonany zgodnie z Umową i przyjęty bez zastrzeżeń/stwierdzono następujące uchybienia^{*)}: .....
- 2) zgodnie z Umową, pozostałe do wypłacenia wynagrodzenie brutto za realizację przedmiotu Umowy w miesiącu grudniu wynosi ..... zł brutto (słownie złotych brutto: ..... 00/100).

Na tym Końcowy protokół zdawczo-odbiorczy zakończono i podpisano.

Przedstawiciel Zamawiającego

.....

Przedstawiciel Wykonawcy

.....

^{*)} niepotrzebne skreślić

